

Vyvdaná a vyženěná: 1909—1920

Naše první významnější setkání se odehrálo na jaře roku 1909 v Nantes. Tehdy se ještě jmenovala Lucie. Bylo jí čtrnáct a půl. Její otec Maurice Schwob, původem Žid, vlastnil *Le Phare de la Loire*, největší noviny v západní Francii, kam přispíval i jako redaktor. Matka byla katolička, měla chatrné zdraví a většinu života trávila po sanatoriích. To ráno mě k nim do bytu na Place du Commerce vzala máti a něčím odůvodnila nepřítomnost paní Schwobové, ale ten důvod zněl nepřesvědčivě i mně a jen přitáhl pozornost k hanbě, kterou měl zastít.

Služebná nás uvedla do přijímacího pokoje se záplavou těžkopádného přezdobeného nábytku, jaký chovala v oblíbenější buržoazie. Venku ještě přšelo – tak jako celou noc – a kouty místnosti halil stín, takže prostor, v němž jsme stály, připomínal zakalenou křišťálovou kouli, kterou už nikdo nepoužívá. Lucie chodila do školy v Anglii, informovala mě máti, ale teď se vrátila a možná bych si s ní mohla rozumět. Venku se pod zakaboněnou oblohou černě leskly stromy.

Otevřely se dveře. Do pokoje vešla Lucie a za ní otec, robustní pán s přívětivou vrásčitou tváří. Byla menší než já, útlejší a připadala mi vzdálená, až éterická, jako z jiných dimenzí než my ostatní, ale jakmile jsme se setkaly očima, cosi se ve mně pohnulo, snad že do sebe zlehka a přitom pevně zapadlo, co k sobě patří. A k tomu se přidružila slova, šeptaná

kdesi v hlavě. *No jo. Vlastně.* Hrávaly jsme si spolu jako děti, ale z těch dob mi zůstaly jenom útržky vzpomínek. Oslnivost některých okamžiků totiž dovede vymazat všechno, co jim předcházelo. Tahle nová Lucie měla bledou, téměř průsvitnou pleť lemovanou vlnitými kaštanovými vlasy a na tváři, v půli mezi vyzývavými, odhodlanými rty a jemnou křivkou levého ucha se jí červenala skvrnka, nesjpiš od marmelády. Zachtělo se mi ochutnat ji, i tu tvář pod ní, ty maliny nasbírané během léta a svařené s cukrem, tu smetanovou a chladnou kůži. Nepamatovala jsem si, že bych kdy předtím připadla na podobnou myšlenku, ani u kluků ne, a zrudla jsem, ale v chabém světle místnosti to zřejmě nikdo nezaznamenal.

Lucie popošla ke mně a oslovila mě anglicky. „How do you do, Suzanne?“

Podaly jsme si ruku.

Pan Schwob se obrátil k máti: „Obávám se, že se nám z Lucie stal tak trochu anglofil,“ povzdychl si.

„Tatínku,“ ohradila se Lucie, „to jsem byla vždycky!“

Uvolnila stisk, ale očima s mírným sklonem vnějších koutků neuhnula. Co ve mně viděla? Nevím. Mlčela jsem. Byla jsem trochu nesmělá. Vlasy s pěšinkou uprostřed mi padaly po ramena a dál. Na prstech jsem měla šmouhy od inkoustu. Ještě to dopoledne mi řekla, že vypadám jako socha. Ne, socha ne. Karyatida. Paměťihodnost, rozvíjela slovní hru. Ale asi ji napadlo, že bych se mohla urazit, rychle tedy dodala, že to myslela jako kompliment. Byly mezi námi víc než dva roky – mně už táhlo na sedmnáct – ale věkový rozdíl jsem si vůbec neuvědomovala. A pokud vůbec, připadala jsem si mladší. Působila jako autorita, už tenkrát – nabídnutá ruka

a to, jak pevně se mi dívala do očí. V životě jsem nepotkala nikoho jako ona. Nejlíp to vyjádřil Henri Michaux, s nímž jsme se později spřátelily. V románu *Nějaký Pápěrka* položí pan vrchní před protagonistu jehněčí kotletu, nakloní se k němu a hlubokým hlasem mu tajuplně pošeptá, že tenhle chod na jídelním lístku nenajde.

Pokoj potemněl.

Máti si u okna polohlasem povídala s panem Schwobem a z jejich hovoru se ke mně doneslo jen slovo „terapie“. Do náměstí za nimi bušil štěrkopád deště. A já dál civěla na Lucii. Nedokázala jsem od ní odtrhnout pohled. Nasucho jsem polkla a srdce mi div nevyskočilo z krku. Později mi tvrdila, že pocítovala totéž. Podle ní to byl první zásadní okamžik našeho života.

•

Lucie navštěvovala lyceum jako já, jen neměla tolik předmětů. Většinu času studovala doma se soukromým učitelem. Ale i tak často po škole čekávala před vchodem. Tenkrát Nantes platilo za „Benátky západu“ a my spolu trávil hodiny procházkami v ulicích a ztrácely jsme se v bludišti kanálů, jejichž spleť se město proslavilo. Zastavily jsme se třeba ve výčepu na Quai Duguay-Trouin, odkud byl výhled na místo, kde se Erdre vlévá do Loiry. Temně hnědá barva stěn ve výšce ramen přecházela ve žlutou a ze sudů v železných obručích za barem *buvette* to vonělo dubovým dřevem a rozmačkanými hrozny. Kulatá mírná tvář majitelky jaksi nešla dohromady s jejím prořízlým jazykem a rozmrzelostí. Á, potížístky, bručívala, jak-

mile jsme vešly, ačkoliv jsme se vždycky jen usadily v koutku a daly si černou kávu. Možná už tehdy vycítila, co mělo přijít.

Během jednoho z našich prvních společných odpolední se mě Lucie zeptala, jak si představuju svou budoucnost. Pověděla jsem jí, že ráda kreslím a chystám se studovat na *École des Beaux-Arts*. Lucie směřovala k psaní.

„Strýček Marcel byl spisovatel,“ vykládala mi. „Měli jsme k sobě hodně blízko. Ale před pěti lety umřel.“

„To mě mrzí.“

Sklouzla ze mě očima směrem k oknu.

Křivka krku, sklon nosu. A to cosi vyšlehlo jako plamen.

„Byl zvrhlík.“ Podívala se na mě úkosem. „Občas se oblíkal jako ženská.“

Už jsem věděla, že Lucie ráda šokuje. Aby na ni člověk udělal dojem, napadlo mě, musí se tvářit, že ho hned tak něco neohromí.

„My měli v rodině básníka,“ opáčila jsem.

„Vážně?“

„Hm. Jmenoval se François de Malherbe.“

Opřela se do židle. „O tom jsem nikdy neslyšela.“

„No, mně tvůj strýček taky nic neříká. Teda, neříkal.“

„To se mi nechce věřit.“

„Proč?“

„Přátelil se s Oscarem Wildem a s Colette,“ vysvětlovala mi. „Dokonce napsal hru pro Sarah Bernhardtovou.“

„Ty samozřejmě znám.“

Lucie se na mě zadívala a v očích jí zajiskřilo. „Jsi zvláštní.“

Před ní mi nikdo nikdy neřekl, že bych byla zvláštní. Těžko vyjádřit, jak opojně to na mě zapůsobilo.

•

Než jsem sebrala odvalu a ukázala Lucii svoje výtvary, přišel podzim. Stála vedle mě v pokoji, já otevřela desky a pustila jsem se do otáčení stránek. Byly na nich skici polonahých tanečnic v tužce, kresby koster listí a ryb tuší a taky mytických bytostí, mořských lidí, sirén a egyptských bohů.

Zarazila mě dotykem ruky. „Počkej. Otáčíš moc rychle.“

Poodstoupila jsem a nechala ji, ať si prohlíží sama.

„Je v nich sebejistota a ušlechtilost,“ prohlásila nakonec, „dokážeš všechno vystihnout s citem, přirozeně – tak nějak prostě, bez příkras.“ Otočila se ke mně čelem. „Úplně jako Aubrey Beardsley.“

Srdce se do mě sotva vešlo. „Jeho tvorbu jsem odjakživa obdivovala.“

„Jsi dobrá, Suzanne. Jsi vážně dobrá.“

„Zníš překvapeně.“

„Potěšeně,“ opravila mě. „Jsi mnohem lepší, než jsem si myslela.“

Měla by pro mě návrh, pokračovala. Jak asi vím, Beardsley pracoval s Oscarem Wildem a ilustroval mu několik knížek. Co takhle dát to taky dohromady? Její slova zrcadlená v mých kresbách. Chystá cyklus, jemuž pracovně říká *Pohledy a představy*, ale teď jí připadá, že by mu bez mých ilustrací něco chybělo. Řekla jsem jí, že s ní budu spolupracovat moc ráda – byla bych totiž souhlasila s čímkoliv, co by nás sblížilo.

V tu chvíli nás vyrušil halas na chodbě. Objevil se můj bratr s Patricem, kamarádem z medicíny. Jean, o dva roky starší než já, se černýma očima a bledým poklidným obliče-

jem podobal máti, vypadal spíš jako Španěl než Francouz. Patrice byl samá ruka samá noha a nad vytáhlou postavou mu do všech stran trčely nazrzle blond vlasy.

„Á, sestřička umělkyně,“ zahlaholil Jean, „s neotřelou přítelkyní Lucií...“ Mluvil ke mně jako vždycky – láskyplně, ale blahosklonně.

Patrice se zeptal, jestli bych o víkendu nešla tancovat. Pokrčila jsem rameny, že ještě nevím.

„Patrice se nám zakoukal do Suzanne,“ prohodil Jean na vysvětlenou k Lucií. „Možná by si ji rád vzal.“

„Proboha, Jeane! Zmlkni!“ osopil se na něj Patrice a začervenal se.

„Třeba má Suzanne jinačí plány,“ namítla Lucie.

„Například?“ usmál se Jean.

Ale ona už se od něj odvrátila a zaměřila se na výkresy.

Krátce nato jsme na sebe hodily kabát a šálu a vypadly jsme. V ulicích bylo chladno a zšedivělá obloha slibovala sníh. Obvykle obstarávala většinu hovoru Lucie. Ale to odpoledne zírала do země a mezi obočím se jí nakrčily vrásky, jako by jí někdo dal hádanku, kterou nedokáže rozluštit. Přešly jsme přes koleje kousek od Gare de la Bourse a posadily jsme se na lavičku pod lípy s výhledem na pomalu plynoucí řeku.

„Jak na tebe působí ten Patrice?“ zeptala se nakonec.

„Je fajn. I když ho vlastně moc dobře neznám.“ A po chvíli jsem dodala: „Proč se ptáš?“

Potřásla hlavou. „Jen tak.“

„A cos měla na mysli, když ses zmínila o těch plánech?“

Lucie se sklonila a zavázala si tkaničku.

„Všechno má svůj čas,“ odpověděla.